

Третій день X Міжнародного конкурсу з українознавства для учнів 8–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів

1 квітня 2017 р. для учасників конкурсу та супроводжуючих осіб відбулася пішохідна екскурсія по Києву. Мета спеціально розробленої до конкурсу екскурсії **«Центральна частина столиці Русі-України в різні історичні епохи»** полягала в ознайомленні екскурсантів з сучасним центром Києва, а також з розташуванням та історією центральної частини столиці у княжі та козацькі часи.

Екскурсія складалася з двох частин (9.30–11.20; 13.00–17.00), між якими відбулася екскурсія до Національного музею історії України. Маршрут екскурсії проліг від приміщення НДІ українознавства до станції метрополітену «Лук'янівська площа». Екскурсанти побачили низку будівель, частина з яких збудована понад 100 р. тому, ознайомилися з історичними місцевостями Києва «Шулявка» та «Лук'янівка». Потім екскурсія дісталася метрополітеном до станції «Золоті Ворота» (що вважається однією з найкрасивіших у світі). Було оглянуто Золотоворітський сквер, пам'ятник Ярославу Мудрому, реконструйовані «Золоті Ворота» та інші об'єкти. Маршрут екскурсії пройшов Золотоворітським провулком, вул. Володимирською (яка у певні історичні періоди була центральною), Софійською площею (яка також у певні історичні часи була центральною) Старокиївської горою. Тут у князівські часи була верхня частина Києва «Гора», де жив князь і військові.

Друга частина екскурсії почалася з місця, де, як вважають історики, було засновано Київ. Екскурсанти оглянули місцевість, де була Десятинна церква, князівські палаци, згаданий у літопису «Бабин торжок». Надалі екскурсія пройшла Андріївським узвозом, Замковою горою (Киселівкою), Контрактовою площею. Учасники конференції ознайомилися з історією давнього району столиці – Подолу, побували на території де від князівських часів було Торжище (Торговище), де розташовувалися будівлі Київського магістрату (від XVI ст.) і Магістратська площа (тоді центральна). У період від середини XIII ст. до XVIII ст. Поділ був основним районом Києва. Урочисті події відбувалися на

Магістратській площі.

Останньою ділянкою екскурсії був переїзд метрополітеном до ст. «Майдан Незалежності», ознайомлення з численними об'єктами, розташованими в районі Майдану Незалежності (центральної площі) та центральної вулиці «Хрещатик», зокрема з місцем де стояла будівля Міської думи, будинком Київської міської ради, територіями, де розгорталися події «Революції на граніті», «Помаранчевої революції», «Революції гідності». Сучасний центр столиці не є таким локалізованим як у давнину. Він охоплює територію усіх забудованих районів Києва князівських та козацьких часів, виходить за їх межі і та має тенденцію територіально збільшуватися одночасно з розростанням території під міською забудовою та збільшенням кількості мешканців.

У **Національному музеї історії України** учасники Конкурсу та їх наукові керівники мали можливість відвідати екскурсію та ознайомитися із **виставкою «100 років Української революції. Відроджена держава»**, яка була організована для конкурсантів з врахуванням Указу Президента України «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917–1921 років» та до 100-річчя створення першого українського парламенту – Центральної Ради».

Екскурсії для 42 конкурсантів та їх наукових керівників проводили **Олександр Іщук** – завідувач відділу «Україна у XX ст.» та

Аліна Понипаляк

– науковий співробітник відділу «Україна у XX ст.».

Під час екскурсії школярі мали можливість побачити чимало маловідомих та унікальних артефактів доби Української революції 1917–1921 рр., які були представлені з фондів Національного музею історії України. Як зауважували екскурсіводи, більшість із них ніколи не експонувалися за часів СРСР, а деякі експонати лише дивом збереглися у фондах музею і не були знищені радянською владою. Особливу увагу конкурсантів привернув дивом збережений прапор Мошенського сільського козачого куреня (виготовлений орієнтовно в 1917–1920 рр.).

Незабутніми залишилися враження у школярів від побачених оригіналів рідкісних поштових карток та фотографій масових демонстрацій 1917 р. в Києві та інших містах України.

На виставці «100 років Української революції. Відроджена держава» учні з цікавістю розглядали оригінальні печатки українських військових формувань періоду 1917–1921 рр.; виборчі списки кандидатів до Установчих зборів Київського виборчого округу 1917 р.; виборчі списки кандидатів до Установчих зборів Київського виборчого округу 1917 р.; оригінали рукописів та світлини Голови Української Центральної Ради Михайла Грушевського та Головного отамана УНР Симона Петлюри та ін.

Запам'яталась конкурсантам і друкарська машинка Левка Чикаленка, якою він користувався під час роботи в Генеральному Секретаріаті Української Центральної Ради.

На завершення екскурсії Олександр Ішук зазначив, що «представлені експонати засвідчують, що відновлення української державності в 1917–1921 рр. було неминучим і логічним, історично обґрунтованим історичним процесом, до якого українці йшли багато років. Українська революція 1917–1921 рр. започаткувала процес формування модерної політичної нації та відродила традицію української державності».

На згадку про чудову екскурсію організатори Конкурсу з українознавства та школярі залишили запис про свої враження у книзі відгуків, в якій висловили також свою вдячність і **генеральному директору музею Тетяні Сосновській** за надане безкоштовне відвідування та екскурсійне обслуговування.

Чирков О.А.

н.с. відділу української етнології

Бойко С.М.

с. н. с. відділу освітніх технологій та популяризації українознавства